

Sygn. akt I C 1072/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 25 października 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Małgorzata Przyjemska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...)z siedzibą we W.

przeciwko A. B. (1), M. K. i R. K.

o zapłatę

I umarza postępowanie w stosunku do pozwanego R. K. w całości;

II zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego R. K. kwotę 14.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III zasądza od pozwanych A. B. (1) i M. K. na rzecz strony powodowej kwotę 921.215,73 zł (dziewięćset dwadzieścia jeden tysięcy dwieście piętnaście złotych siedemdziesiąt trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność A. B. (1) jest ograniczona do udziału wynoszącego 4/10, w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości G., dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...), na której została ustanowiona hipoteka umowna kaucyjna w kwocie 656.647,61 zł, oraz z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jedną z pozwanych zwalnia z obowiązku świadczenia drugą z pozwanych w zakresie w jakim doszło do wykonania zobowiązania;

IV zasądza od pozwanych A. B. (1) i M. K. solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 14.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 1.000 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1072/16

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...)z siedzibą we W. wniosła o zasądzenie od pozwanych A. B. (1), M. K. i R. K. solidarnie kwoty 921.215,73 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.04.2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność A. B. (1) jest ograniczona do udziału wynoszącego 4/10, zaś R. K. do udziału wynoszącego 6/10 w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości G., dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...), na której została ustanowiona hipoteka umowna kaucyjna w kwocie 656.647,61 zł. Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych kosztów procesu.

Sąd Okręgowy nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 19.04.2016r. rozstrzygnął w sprawie o sygn. akt I Nc 743/16 zgodnie z żądaniem powoda.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości. Podnieśli zarzut nieistnienia roszczenia wobec R. K. z uwagi na fakt, że zostało ono spełnione przez pozwanego. Zakwestionowali również wysokość dochodzonej kwoty podając, że roszczenie zostało spełnione w części co do kwoty 87.200 zł. Wyjaśnili dalej, że w

toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu w sprawie o sygnaturze KM 684/11 została przeprowadzona egzekucja z nieruchomości, w wyniku której udział M. K. w przedmiotowej nieruchomości wynoszący 6/10 części został sprzedany, zaś środki uzyskane w ten sposób komornik rozliczył w toku postępowania egzekucyjnego. Wobec powyższego uznać należy, że w wyniku licytacji część roszczenia związana z udziałem 6/10 części M. K. w nieruchomości została zaspokojona, zaś sam udział winien być wyłączony spod dalszej egzekucji. W związku z tym część hipoteki kaucyjnej związana z udziałem 6/10 części wygasła, a zatem powództwo wobec R. K. uznać należy za niezasadne.

Strona powodowa ustosunkowując się do sprzeciwu cofnęła powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia w stosunku do pozwanego R. K..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29.06.2007 r. pozwana M. K. (W.) zawarła z wierzycielem pierwotnym (...) Bank S.A. w K. umowę kredytu hipotecznego nr (...), mocą którego Bank udzielił kredytu w kwocie 322.648,98 zł (indeksowanego kursem franka szwajcarskiego CHF). Kwota udostępnionych środków w dniu ich wypłaty została przeliczona na walutę obcą - franka szwajcarskiego.

Dowód: umowa kredytu hipotecznego z 29.06.2007r. wraz z aneksami nr (...) - k. 24-47.

Zabezpieczeniem spłaty zobowiązania była hipoteka kaucyjna ustanowiona do kwoty 656.647,61zł na nieruchomości położonej w miejscowości G., dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...). Właścicielem nieruchomości byli wówczas A. W. w 4/10 części i M. W. w 6/10 części.

Dowód: odpis zwykły księgi wieczystej nr (...) - k. 48-64.

Wobec zaprzestania przez pozwaną ad. 2 M. K. (W.) regulowania zobowiązania wynikającego z w/w umowy kredytu hipotecznego wierzyciel pierwotny wypowiedział umowę pismem z 7.04.2010 r., skutkiem czego zobowiązanie po okresie wypowiedzenia w całości stało się wymagalne. Wierzyciel dokonał przeliczenia istniejącego zadłużenia wyrażonego w walucie obcej na walutę polską.

Dowód: wypowiedzenie umowy kredytu z 7.04.2010r. k. 65-66.

Brak spłaty zobowiązania skutkowało wystawieniem przez wierzyciela w dniu 26.01.2011 r. bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) na rzecz dłużników M. W. i A. W. na kwotę 544.439,54zł należności głównej oraz 75.060,53 zł odsetek za opóźnienie.

Sąd Rejonowy w Sierpcu postanowieniem z dnia 4.02.2011r., I Co 101/11 nadał w/w tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności z ograniczeniem odpowiedzialności dłużników do kwoty 645.297,96 zł względem M. W. i do kwoty 548.503,27 zł względem A. W..

Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny z 26.01.2011r. k. 67, postanowienie Sądu Rejonowego w Sierpcu z 4.02.2011 r. – k. 68.

Następnie wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko pozwanej. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu A. P. w sprawie o sygnaturze KM 684/11 postanowieniem z 8.05.2014r. umorzyła postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko pozwanym: M. K. i A. B. (1) z uwagi na jego bezskuteczność.

W toku postępowania została przeprowadzona egzekucja z 6/10 części udziału M. K. w nieruchomości w G., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Na mocy prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Sierpcu o przysądzeniu własności z 25.09.2014r. udział M. K. w przedmiotowej nieruchomości został sprzedany na rzecz A. D. za kwotę 87.200 zł.

Uzyskana kwota zaspokoiła jedynie koszty egzekucji oraz częściowo koszty zwrotu zaliczki.

Następnie, na podstawie umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego z 25.10.2012 r. udział wynoszący 6/10 części w przedmiotowej nieruchomości, sprzedany został R. K. za kwotę 87.200 zł.

Dowód: postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu z 8.05.2014r., KM 684/11 - k. 69, umowa sprzedaży udziału w nieruchomości akt notarialny Rep. A. (...) - k. 161-171.

W dniu 31.03.2014 r. wierzyciel pierwotny (...) S.A. zawarł ze stroną powodową umowę przelewu w/w wierzytelności, mocą której została w całości przeniesiona na stronę powodową wraz ze wszystkimi ustanowionymi zabezpieczeniami.

Dowód: umowa sprzedaży wierzytelności k. 70 -101, aneks do umowy k. 132-135, potwierdzenie zapłaty ceny – k. 136- 140.

W dniu 4.01.2010 r. doszło do połączenia (...) Bank S.A. z siedzibą w K. z (...) Bank S.A. z siedzibą w W.. (...) Bank będący spółką przejmującą stał się podmiotem wszystkich praw i obowiązków spółki przejmowanej. (...) Bank S.A. po połączeniu występował pod nazwą (...) Bank S.A. z siedzibą w W.. Na wniosek strony powodowej w księdze wieczystej dokonano wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego.

Dowód: odpis księgi wieczystej nr (...), odpis z KRS- k. 102-135.

Pismami z dnia 21.01.2016r. i 24.02.2016r. pozwani wezwani zostali do dobrowolnego spełnienia świadczenia – bezskutecznie

Dowód: wezwanie do zapłaty – k. 137-140.

Sąd zważył, co następuje:

Powód, po ograniczeniu swojego żądania dochodził zasądzenia od pozwanych A. B. (1) i M. K. kwoty 921.215,73 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność A. B. (1) jako dłużnika rzeczowego jest ograniczona do udziału wynoszącego 4/10, w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości G., dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...).

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy w zasadzie nie były kwestionowane przez pozwanych. Wynika z nich, że w dniu 29.06.2007r. M. K. (wcześniej W.) zawarła z (...) Bank S.A. (którego następcą prawnym jest strona powodowa) umowę kredytu hipotecznego, zaś zabezpieczeniem spłaty tego kredytu była ustanowiona na wskazanej nieruchomości hipoteka umowna kaucyjna ujawniona w prowadzonej dla niej księdze wieczystej. Zaciągniętego kredytu M. K. nie spłaciła, a prowadzona przeciwko pozwanej egzekucja na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego została umorzona z uwagi na jej bezskuteczność. Bezsporne było zatem powstanie wierzytelności, jej wymagalność w stosunku do pozwanej M. K., jak również ustanowienie zabezpieczenia tego zobowiązania w postaci hipoteki na nieruchomości, której właścicielem jest pozwana A. B. (1). Strona pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty podnosiła jedynie zarzuty co do odpowiedzialności R. K. (ale w tym zakresie powództwo zostało cofnięte), jak również kwestionowała wysokość dochodzonego roszczenia uznając że dochodzona kwota z uwagi na częściowe spełnienie winna zostać obniżona o sumę 87.200zł. Zdaniem Sądu argumentacja pozwanych wskazująca na częściowe spełnienie świadczenia nie może się ostać. Po pierwsze zwrócić należy uwagę, że nie jest rzeczą strony powodowej wykazanie, że świadczenie w części zostało spełnione. Strona powodowa przedłożyła dokumenty potwierdzające fakt udzielenia kredytu w określonej wysokości i to na pozwanych spoczywał obowiązek wykazania, że doszło do spłaty kredytu w całości bądź części. Fakt ewentualnej spłaty kredytu jest okolicznością, z której pozwane wywodzą skutki prawne (art. 6. k.c.). Pozwane tymczasem w żaden sposób nie uzasadniły twierdzenia, że roszczenie powoda uległo częściowemu zaspokojeniu wskutek wyegzekwowania w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku pierwotnego wierzyciela przeciwko stronie pozwanej ad. 2 M. K. kwoty 87.200 zł. Zwrócić jednocześnie należy uwagę, że z przedłożonego postanowienia Komornika Sądowego w Sierpcu z 8.05.2014r. wynika, że uzyskana z licytacji kwota 87.200 zł zaspokoiła jedynie koszty egzekucji

oraz częściowo koszty zwrotu zaliczki. Zatem, opierając się na tych dowodach uznać trzeba, że uzyskana w toku egzekucja kwota 87.200zł, nie wpłynęła na wysokość wierzytelności, jaką posiadał pierwotny wierzyciel (...)Bank w stosunku do pozwanej ad. 2.

Jeśli zaś chodzi o odpowiedzialność dłużnika rzeczowego A. B. (1) wskazać należy, że zagadnienie ważności i skuteczności obciążenia nieruchomości hipoteką stanowiącej jej własność nie było sporne. Niesporne jest też ujawnienie tego obciążenia w prowadzonej dla nieruchomości księdze wieczystej. Zgodnie z przepisem art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2013 r. poz. 707 – zwanej dalej „u.k.w.h.”), w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka). Do powstania hipoteki niezbędny jest wpis do księgi wieczystej, który to wpis ma charakter konstytutywny (art. 67 u.k.w.h.). Właściciel nieruchomości nie będący dłużnikiem osobistym może, niezależnie od zarzutów, które mu przysługują osobiście przeciwko wierzycielowi hipotecznemu, podnosić zarzuty przysługujące dłużnikowi, oraz te, których dłużnik zrzekł się po ustanowieniu hipoteki (art. 73 u.k.w.h.). Powyższe unormowania oznaczają, że odpowiedzialność dłużnika osobistego z tytułu zaciągniętego kredytu i odpowiedzialność dłużnika rzeczowego, którego nieruchomość została obciążona hipoteką dla zabezpieczenia udzielonego kredytu, jest odpowiedzialnością in solidum (przepisy o odpowiedzialności solidarnej znajdują tutaj odpowiednie zastosowanie), z tym ograniczeniem, że egzekucja prowadzona w stosunku do dłużnika rzeczowego może być skierowana wyłącznie do obciążonej hipoteką nieruchomości, co znajduje swoje odzwierciedlenie w treści wyroku sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6.03.1997 r., sygn. I CKU 78/96).

Dlatego mając powyższe argumenty na uwadze orzekając o żądaniu pozwu należało powództwo w całości uwzględnić zarówno co do M. K. jako dłużnika osobistego jak i pozwanej A. B. (2) jako dłużnika rzeczowego, z tym, że w stosunku do A. B. (2) z ograniczeniem odpowiedzialności do rzeczy obciążonej hipoteką w określonej wysokości. Odsetki zaś od zasądzonej kwoty 921.215,73 zł ustalone zostały - zgodnie z żądaniem powoda (okoliczność powstania zobowiązania odsetkowego w takim kształcie nie była również kwestionowana przez pozwanych i znajduje uzasadnienie w treści czynności prawnej w postaci umowy kredytowej, okolicznościach przytoczonych w pozwie oraz normach art. 455, 481 i 482 k.c.) - od dnia wniesienia pozwu (13.04.2016r.).

Postępowanie skierowane do drugiego dłużnika rzeczowego R. K. zostało umorzone w związku z tym, że powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w stosunku do tego pozwanego. Ustalone bowiem zostało, że zabezpieczenie hipoteczne na udziale 6/10 w nieruchomości, w związku ze sprzedażą tego udziału w drodze licytacji wygasło. Art. 1000 k.p.c. statuuje zasadę, że w takiej sytuacji nieruchomość jest przejmowana przez nabywcę bez obciążeń (wyrok SN z 15.06.2007r. II CSK 97/07 Lex 347229). Wygaśnięcie rzeczowe wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga za sobą wygaśnięcie hipoteki. A zatem wynika z tego , że pozwany R. K. nabył swój udział już wolny od obciążeń i w związku z tym nie istnieje jego zobowiązanie wobec strony powodowej. W tej sytuacji Sąd uznał cofnięcie pozwu za dopuszczalne i na podstawie art. 355 kpc w zw. z art. 203 kpc powództwo w stosunku do pozwanej ad. 3 umorzył.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 kpc. Zasada odpowiedzialności za wynik procesu oznacza, że strona, która sprawę przegrała, zobowiązana jest zwrócić stronie wygrywającej poniesione przez nią koszty procesu, które były niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Zwrotowi podlegają także koszty ustanowionego zastępstwa procesowego, o ile nie przekraczają one stawek opłat określonych w odrębnych przepisach (art. 98 § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc).

Powód wygrał proces w całości w stosunku do pozwanych ad. 1 i 2 i należy się mu zwrot poniesionych kosztów procesu.

W stosunku do pozwanej ad. 3, co do którego cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia, uznać należy, że zgodnie z treścią art. 203 § 3 k.p.c., powód jest osobą przegrywającą postępowanie. Przyjęte bowiem zostało, że jedynie wyjątkowo, gdy cofnięcie pozwu następuje na skutek zadośćuczynienia przez pozwanego w toku procesu żądaniu pozwu, albo z okoliczności wynika, że wniesienie powództwa było konieczne dla dochodzenia praw, pozwany może

być obciążony kosztami procesu poniesionymi przez powoda. Kwestę tą wielokrotnie uwypuklano w orzecznictwie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2011, IV CZ 111/10, LEX nr 898274, postanowienie z dnia 8 lutego 2012 V CZ 109/11 Lex nr 1147814, postanowienie z dnia 11 grudnia 2009, V CZ 58/09, LEX nr 551159, postanowienie z dnia 12 kwietnia 2012 II CZ 208/11, Lex nr 1214570). Taki przypadek nie miał jednak miejsca w rozpoznawanej sprawie. Okoliczności świadczące o nieistnieniu zobowiązania wobec tego pozwanego istniały już przed wytoczeniem powództwa, stąd nie sposób uznać, by powództwo wobec tego pozwanego było celowe i konieczne dla realizacji prawa podmiotowego.

W ocenie Sądu brak było podstaw do zastosowania normy z art. 102 k.p.c. tj. odstąpienia od obciążania powoda kosztami postępowania. Treść art. 102 k.p.c. przewiduje możliwość nieobciążenia strony przegrywającej sprawę obowiązkiem zwrotu, wygrywającemu przeciwnikowi, kosztów procesu w całości lub części, jako wyjątek od podstawowej unormowanej w art. 98 § 1 k.p.c. zasady odstępstwa to musi być interpretowane w sposób ścisły. Nie jest dopuszczalne dokonywanie rozszerzającej wykładni omawianego przepisu. Przepis art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi. Do kręgu tych okoliczności należą fakty związane z samym procesem jak i leżące poza nim, a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Do kręgu okoliczności, które uzasadniają tę przesłankę, nie sposób zaliczyć tych wskazanych przez powoda, a mianowicie tego, że uznał zasadność zarzutu w stosunku do pozwanego R. K. już w pierwszym piśmie procesowym stanowiącym odpowiedź na sprzeciw, jak i to, że działał w zaufaniu do treści księgi wieczystej, w której R. K. ujawniony był jako właściciel nieruchomości. Zdaniem Sądu to powód podejmuje ryzyko wszczynając proces co do prawidłowego określenia zarówno strony przedmiotowej (przedmiot żądania i jego podstawę faktyczną) jak i podmiotowego ukierunkowania roszczeń (prawidłowość oznaczenia osób zobligowanych do zaspokojenia roszczenia). Powód powinien więc określić podstawę odpowiedzialności R. K. i ustalić na jakiej podstawie stał się on właścicielem nieruchomości, albowiem w zależności od podstawy nabycia odpowiadałby bądź nie za należność, jakiej strona powodowa dochodziła w tym postępowaniu. Skoro w tym zakresie nie dochował wymaganej staranności, powinien ponieść skutki wytoczonego wobec pozwanego powództwa. Sąd uznał więc, że nie ma żadnych podstaw dla przyjęcia, że pozwany mimo cofnięcia pozwu przez powoda winien być uznany za przegrywającego proces. W związku z powyższym Sąd w całości pociążył powoda kosztami procesu w stosunku do R. K..